

Rådets möte för rättsliga och inrikes frågor (RIF) den 21 april 2016

Dagordningspunkt: 3 (rådet)

Dagordningspunkt: 2 (gemensamma kommittén)

Rubrik: **Europeisk gräns- och kustbevakning.** Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om en europeisk gräns- och kustbevakning och om upphävande av förordning (EG) nr 2007/2004, förordning (EG) nr 863/2007 och rådets beslut 2005/267/EG (första behandlingen)
= Lägesrapport

Dokument: Det har ännu inte presenterats något dokument för behandlingen i rådet.

Tidigare dokument: Fakta-PM 2015/16:FPM45, 15398/15 FRONT 295 CODEC 1755 COMIX 706

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: Den 19 februari 2016 i samband med rådet för rättsliga och inrikes frågor (RIF-rådet) den 25 februari samt den 4 mars 2016 inför RIF-rådet den 10–11 mars.

Tidigare behandlad vid överläggning med eller information till riksdagsutskott: Information till justitieukskottet den 2 februari 2016, överläggning med justitieukskottet den 11 februari samt den 3 mars 2016 i samband med RIF-rådsmötet den 10–11 mars.

Bakgrund

Schengensamarbetet har under de senaste månaderna satts under stort tryck med anledning av migrationskrisen, vilket lett till att allvarliga brister vid EU:s yttre gränser uppenbarats. En långsiktig åtgärd för att stärka kontrollen vid yttre gränser är kommissionens förslag till

förordning om en europeisk gräns- och kustbevakning som presenterades den 15 december 2015. Ministrarna höll en initial diskussion vid informella RIF den 25–26 januari. I Europeiska rådets slutsatser från den 18–19 februari fastslogs att förhandlingstakten skulle öka för att nå en politisk överenskommelse med Europaparlamentet om förslaget under nederländskt ordförandeskap. Vid RIF-rådsmötena den 25 februari respektive den 10–11 mars presenterade ordförandeskapet en lägesrapport om hur långt man kommit i förhandlingarna.

Kommissionens förslag har diskuterats på arbetsgruppsnivå i rådet (gränsgruppen), vid rättsrådgivarmöten, i informella Strategiska kommittén för invandring, gränser och asyl (Scifa) samt stämmts av i Coreper vid ett flertal tillfällen där det funnits ett brett stöd för förslaget bland medlemsstaterna. I Coreper den 6 april fick ordförandeskapet mandat att inleda förhandlingar med Europaparlamentet.

Sverige har under förhandlingarna fått gehör för de ståndpunkter som förts fram. Den kompromisstext som nu ska ligga till grund för förhandlingarna med Europaparlamentet tillgodoser den svenska ståndpunkten, vilken har förankrats i EU-nämnden och justitieutskottet. Till exempel har en tydlig roll för medlemsstaterna i beslutsprocessen om ett ingripande från EU:s sida i en medlemsstats gränskontroll nu tillgodosetts. På så vis att det är rådet, på förslag från kommissionen, som fattar dessa beslut. Vidare föreslås endast gränsbyråns styrelse, och inte gränsbyråns verkställande direktör, kunna fatta bindande beslut om vilka åtgärder medlemsstaten i ett tidigare stadium ska vidta om det framkommit att det finns brister i gränsförvaltningen. Värnandet av asylrätten stärks i förslaget genom att bland annat en besvärsmekanism ska upprättas. Denna ska vara tillgänglig för alla som kommer i kontakt med gränsbyråns utsända i samband med olika operationer. Fortsatt gäller också att gränsbyrå ska vidta nödvändiga initiativ för att se till att alla gränskontrollexperter som sänds ut ska ha utbildning i grundläggande fri- och rättigheter, däribland rätten till internationellt skydd.

Vid RIF-rådsmötet den 21 april kommer ordförandeskapet att presentera en lägesrapport för ministrarna.

Rättslig grund och beslutsförfarande

Förslaget baseras på den rättsliga grunden som finns i artiklarna 77.2 b, d och e samt 79.2 c i fördraget om Europeiska unionen. Beslut fattas enligt det ordinarie lagstiftningsförfarandet enligt artikel 294 i fördraget om EU:s funktionssätt. Förfarandet innebär att både rådets och Europaparlamentets godkännande krävs för att förslaget till förordning ska antas. Rådet fattar beslut med kvalificerad majoritet.

Svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar att ordförandeskapet nu ska presentera en lägesrapport. I övrigt gäller redan förankrad ståndpunkt.

Europaparlamentets inställning

Europaparlamentets inställning är ännu inte känd, men en rapportör för förordningsförslaget har utsetts, Artis Pabriks (EPP).

Förslaget

Kommissionens förordningsförslag om en europeisk gräns- och kustbevakning innehåller framför allt följande delar:

- Inrättande av en europeisk gräns- och kustbevakning
- Uppräkning av de obligatoriska komponenter som ska ligga till grund för en europeisk integrerad gränsförvaltning och utgöra minimistandard för medlemsstaternas gränsförvaltning
- Inrättande av en ny EU-byrå för gräns- och kustbevakning med utökat mandat i förhållande till dagens Frontex

Syftet med förordningsförslaget är att lägga grunden till en europeisk integrerad gränsförvaltning för att uppnå en effektiv migrationsförvaltning och värna den inre säkerheten i unionen, samtidigt som den fria rörligheten säkerställs.

Enligt förslaget är huvudregeln att medlemsstaterna ska vara ansvariga för förvaltningen av sina respektive delar av den yttre gränsen. I vissa fall dock, när det genom så kallade sårbarhetsanalyser fastställts att en medlemsstat saknar nödvändig kapacitet för denna uppgift – och inte själv begär hjälp – föreslås EU kunna fatta beslut om åtgärder för att stärka gränsförvaltningen i berörd medlemsstat mot dennes vilja.

Gällande svenska regler och förslagets effekter på dessa

Förordningsförslaget rör främst organisation och befogenheter för en ny europeisk byrå för gräns- och kustbevakning (som efterföljare till Frontex). Några genomgripande förändringar i svensk lagstiftning är inte att förutse.

Ekonomiska konsekvenser

De slutliga finansiella effekterna av förslaget kan inte bedömas med någon säkerhet i detta skede. Kommissionen gör bedömningen att budgeten för en ny EU-byrå för gräns- och kustbevakning skulle behöva höjas med 32 500 000 euro för 2017 i förhållande till Frontex budget för 2016 som uppgår till 238 686 000 euro. En stor del av ökningen beror på ökade personalutgifter i samband med att den nya byrån föreslås få ett utökat mandat och nya uppgifter. Förslaget kan således komma att

påverka EU:s budget. Sverige kommer att verka för att förslaget finansieras genom omprioriteringar inom EU:s budgetram.

Utgångspunkten är att eventuell påverkan på statens budget ska hanteras inom befintliga ramar.

Övrigt

-